

**KOMUNITNÝ PLÁN
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
OBCE VYŠNÁ ŠEBASTOVÁ
NA ROKY 2025 - 2030**

Obsah

1 ÚVOD	3
2 ZÁKLADNÉ ÚDAJE	4
2.1 Pojmy a podklady	4
2.1.1 Komunita a komunitný rozvoj	8
2.1.2 Účastníci komunitného plánu sociálnych služieb	9
2.1.3 Poskytovatelia sociálnych služieb	11
2.1.4 Sociálne bývanie	18
2.1.5 Sociálna politika	19
2.1.6 Hmotná núdza	20
2.1.7 Sociálne dávky	21
2.2 Vymedzenie územia	22
2.2.1 História obce	24
2.3 Štruktúra komunitného plánu	26
2.4 Princípy a metódy	26
3 SOCIÁLNA ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU	27
3.1 Obyvateľstvo	27
3.2 Sociálna vybavenosť	31
3.2.1 Sociálne služby	31
3.2.2 Bývanie	33
3.2.3 Zdravotníctvo	34
3.2.4 Záujmové občianske skupiny	34
3.2.5 Kultúra a šport	37
3.2.6 Vzdelávanie a školstvo	41
3.3 Nezamestnanosť	42
3.4 SWOT analýza sociálnej oblasti	43
3.5 Financovanie sociálnych služieb	45
3.6 Prieskum verejnej mienky	45
3.7 Kľúčové disparity	45
4 STRATEGICKÉ CIELE OBCE V SOCIÁLNEJ OBLASTI	46
4.1 Ciele a priority	47
5 ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE	49
6 ZÁVER	50
Prílohy	51

1 ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb obce Vyšná Šebastová na roky 2025 - 2030 je otvorený strednodobý programový dokument obsahujúci analýzu sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej sociálneho vývoja, stanovenie cieľov a prvoradých potrieb, určenie prioritných potrieb v rozvoji sociálnej infraštruktúry.

Komunitný plán nadväzuje na Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyšná Šebastová, pričom sa podrobnejšie venuje najmä sociálnej oblasti. Komunitný plán sociálnych služieb obce bol spracovaný na základe Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, v zmysle §-u 83. Prechodom kompetencií zo štátu na samosprávu v oblasti sociálnych služieb podľa Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, sa obec stala samostatným a významným činiteľom v sociálnej oblasti.

V komunitnom pláne obce Vyšná Šebastová sú zohľadnené miestne špecifiká a potreby obyvateľov obce i obyvateľov regiónu v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na jej území. Zároveň komunitný plán určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a tiež personálne, finančné, organizačné a prevádzkové podmienky na ich zabezpečenie.

Komunitný plán by sa mal stať základným nástrojom usmerňovania sociálneho rozvoja a koordinácie príslušných činností v územnom obvode obce.

2 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

2.1 Pojmy a podklady

Obce pri vykonávaní vlastnej politiky rozvoja územia a sociálnych služieb sa musia orientovať na svojich obyvateľov, na zisťovanie ich potrieb a ich uspokojovanie. V takýchto intenciách zisťovania a uspokojovania sociálnych potrieb obyvateľov Vyšná Šebastová bolo postupované pri tvorbe tohto komunitného plánu.

Základnou filozofiou pri vypracovaní komunitného plánu sociálnych služieb obce bolo posilnenie a zvýšenie zainteresovanosti obyvateľov pri vytváraní budúcnosti priestoru pre život obyvateľov obce. Aby cítili zodpovednosť za svoje sociálne prostredie a zároveň aj potrebu prispieť k riešeniu daných tém v intenciách trvalo udržateľného sociálneho rozvoja.

Pri spracovaní komunitného plánu obce boli použité nasledovné:

- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení č.455/1991 Zb. v znení neskorších predpisov,
- Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení,
- Zákon NR SR č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.
- Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele,
- Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003,
- Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov.
- Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030
- Územný plán obce Vyšná Šebastová,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyšná Šebastová na roky 2024-2030,
- ŠÚ SR <https://datacube.statistics.sk/>

Podľa § 80 zákona 448/2008 Z.z. – Pôsobnosť obce - Obec

a, vypracúva, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode

b, utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja

c, je správnym orgánom v konaniach o

1, odkázanosti na sociálnu službu

- v zariadení pre seniorov

- v zariadení opatrovateľskej služby

- v dennom stacionári

- v odkázanosti na opatrovateľskú službu
- 2, zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
- 3, odkázanosti na sociálnu službu v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti
- 4, povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 - 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 - 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 - 3. opatrovateľskej služby,
 - 4. prepravnej služby,
 - 5. odľahčovacej služby,
 - 6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
 - 7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
 - 1. o poskytovaní sociálnej služby,
 - 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladáť a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 8 písm. a) a § 78aa ods. 5 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje podľa § 75 ods. 1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 6 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej

sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,

p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,

q) vedie evidenciu

1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,

2. rozhodnutí podľa písmena c),

3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,

r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,

s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,

t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,

u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d),

v) vydáva písomné vyjadrenie podľa § 83 ods. 8.

V ustanoveniach §§ 82 a 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní: § 82

Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

- Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

- Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

- Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti....

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Podľa zákona 448/2008 Z. z. má komunitný plán obsahovať najmä:

- a) analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku, vrátane vyhodnotenia finančných podmienok, materiálnych podmienok, priestorových podmienok a personálnych podmienok,
- b) analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku, vrátane spôsobu ich zabezpečenia výberom konkrétnych poskytovateľov týchto sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku,
- c) analýzu sociologických údajov, demografických údajov a sociálnej situácie v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku, určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku,
- d) časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity, tak aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce a vyššieho územného celku, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok, ktoré vytvára obec a vyšší územný celok na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb,
- e) spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb,
- f). podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb.

Komunitný plán vychádza z Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030:

- Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb
- Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti
- Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
- Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

Vďaka komunitnému plánovaniu sociálnych služieb je možné na úrovni obcí, mikroregiónov alebo krajov plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám fyzických osôb a vychádzali z analýzy skutkového stavu poskytovania sociálnych služieb.

Do Komunitného plánu sociálnych služieb boli zapracované všetky relevantné údaje a informácie zo sociálnej oblasti. V dokumente sú použité údaje zo strany obce, poskytovateľov sociálnych služieb, Štatistického úradu SR a ďalších.

2.1.1 Komunita a komunitný rozvoj

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v obci alebo v časti a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.

Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, hlavne rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činnosti subjektov – rodina, mesto, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, poskytovatelia služieb zamestnanosti a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti.

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

2.1.2 Účastníci komunitného plánu sociálnych služieb

Na trhu sociálnych služieb sa podieľajú traja aktéri – užívateľ, poskytovateľ a objednávateľ. Tieto tri skupiny sa sústavne a priebežne schádzajú a rokujú spolu o dohode, ako čo najlepšie naplniť predstavy a požiadavky každého z nich.

Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ sociálnej služby – je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila na tento účel:

- a. verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok
- b. neverejný poskytovateľ – neziskové organizácie, občianske združenia,...

Objednávateľ sociálnej služby

Osoba, ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb

Obec a vyšší územný celok - subjekt, v kompetencii ktorého je sociálna služba.

Sociálna služba je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie
- prevenciu sociálneho vylúčenia

Zákon o sociálnych službách vymedzuje v § 12 druhy sociálnych služieb nasledovne :

1. Sociálne služby krízovej intervencie - terénna sociálna služba krízovej intervencie, - poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, integračnom centre, komunitnom centre, útulku, nocľahárni, domove na polceste a zariadení núdzového bývania, - nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.
2. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi - pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života, na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v zariadení o deti do troch rokov veku dieťaťa a služba včasnej intervencie.

3. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného stavu, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

a) poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek - zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár,

b) domáca opatrovateľská služba,

c) prepravná služba,

d) sprievodcovská služba a predčítateľská služba,

e) tlmočnická služba,

f) sprostredkovanie tlmočnickej služby,

g) sprostredkovanie osobnej asistencie,

h) požičiavanie pomôcok.

4. Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií

a) monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,

b) krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

5. Podporné služby - odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, podpora samostatného bývania, poskytovanie sociálnej služby v jedálni, poskytovanie sociálnej služby v práci, poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny, pričom uvedené sociálne služby možno účelne a vhodne spájať. “

Formy sociálnych služieb sú vymedzené v § 13 zákona o sociálnych službách:

a) Ambulantná forma sociálnej služby sa poskytuje dochádzajúcej alebo sprevádzanej fyzickej osobe do miesta poskytovania sociálnej služby,

b) Terénna forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom domácom sociálnom prostredí,

c) Pobytová forma sociálnej služby v zariadení sa sociálna služba poskytuje s ubytovaním, ktorá sa poskytuje ako týždenná alebo celoročná sociálna služba,

d) Sociálna služba poskytovaná inou formou je poskytovaná, ak je to účelné, napr. telefonicky alebo využitím telekomunikačných technológií.

Zákon o sociálnych službách vymedzuje v § 16 odborné činnosti poskytovania sociálnych služieb, ktorými sú: základné sociálne poradenstvo, špecializované sociálne poradenstvo, pomoc pri odkázaní fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, pomoc pri uplatňovaní práv

a právom chránených záujmov, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť v zariadení
rozvoj pracovných zručností, tlmočenie, sprostredkovanie tlmočenia, sprostredkovanie
osobnej asistencie, pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností, výchova preventívna
aktivita, pomoc pri pracovnom uplatnení, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a
sprevádzanie dieťaťa do a zo školy a školského zariadenia, stimulácia komplexného vývinu
dieťaťa so zdravotným postihnutím, pomoc pri prevádzke domácnosti a bežné úkony
starostlivosti o dieťa.

Zákon o sociálnych službách vymedzuje v § 17 obslužné činnosti, ktorými sú: ubytovanie,
stravovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva a plnenie vecných plnení spojených s
poskytovaním ambulantnej sociálnej služby v spoločných priestoroch.

Zákon o sociálnych službách vymedzuje v § 18 ďalšie sociálne činnosti, ktorými sú -
„utváranie podmienok na prípravu stravy, výdaj stravy a potravín, vykonávanie nevyhnutnej
základnej osobnej hygieny, poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi, upratovanie pranie,
žehlenie a údržbu bielizne a šatstva, úschovu cenných vecí, vzdelávanie, záujmovú činnosť -
poskytovanie osobného vybavenia, nevyhnutného ošatenia a obuvi a prepravy. - donáška
stravy, požičiavanie pomôcok a zabezpečovanie záujmovej činnosti.

2.1.3 Poskytovatelia sociálnych služieb

Prešovský samosprávny kraj (PSK) zabezpečuje sociálnu službu občanom s trvalým
pobytom na svojom území. V súlade so zákonom č. 484/2021, ktorým sa mení a dopĺňa zákon
č. 448/2018 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov sú v jeho pôsobnosti
tieto sociálne služby:

- špecializované zariadenie
- domov sociálnych služieb
- zariadenie podporovaného bývania
- rehabilitačné stredisko
- útulok
- domov na pol ceste
- zariadenie núdzového bývania
- dočasná starostlivosť o deti
- integračné centrum
- podpora samostatného bývania
- tlmočnícka služba
- špecializované poradenstvo

Všetky informácie sú dostupné na webovom sídle PSK:

<https://psk.sk/domov/urad-psk/odbor-socialnych-veci-a-rodiny/poskytovanie-socialnych-sluzieb/>

V rámci **okresu Prešov**, kde je začlenená aj obec Vyšná Šebastová, pôsobí viacero poskytovateľov sociálnych služieb, ktorých zoznam je uvedený na webovej stránke PSK:

https://www.po-kraj.sk/sk/samosprava/urad/odbor-svar/poskytovanie-socialnych-sluzieb/socialne-sluzby-register-poskytovatelov.html?f_obchodne_meno%24like=&f_okres=Pre%C5%A1ov&f_obec=&f_druh_soc_sluzby=&f_forma_soc_sluzby=&filterBtn=Odosla%C5%A5

Tabuľka 1 Sociálne služby poskytované na území mesta Prešov

Poskytovateľ	Druh sociálnej služby	Adresa prevádzky	Forma soc. služby	Kapacita
Mesto Prešov	jedáleň	Slanská 2436/25, Prešov 08006	ambulantná	20
OZ VZDELÁVANIA A SOCIÁLNEJ POMOCI	nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	Bayerova 2847/1A, Prešov 08001	ambulantná	7
Arcidiecézna charita Košice	sociálne poradenstvo - špecializované	Hlavná 2975/66, Prešov 08001	ambulantná	0
DORKA, n. o.	útulok	Lomnická 6922/30, Prešov 08005	pobytová - ročná	70
Trojlistok, n.o.	sociálne poradenstvo - základné	Konštantínova 3317/3, Prešov 08001	ambulantná	0
Trojlistok, n.o.	sociálne poradenstvo - špecializované	Konštantínova 3317/3, Prešov 08001	ambulantná	0
Trojlistok, n.o.	komunitné centrum	Konštantínova 3317/3, Prešov 08001	ambulantná	15
OZ VZDELÁVANIA A SOCIÁLNEJ POMOCI	denný stacionár	Bayerova 2847/1A, Prešov 08001	ambulantná	6
Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska	sprievodcovská služba a predčitateľská služba	Kollárova 4438/11, Prešov 08001	ambulantná	0
Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska	požičiavanie pomôcok	Kollárova 4438/11, Prešov 08001	ambulantná	0
Únia nevidiacich a slabozrakých	sociálne	Kollárova 4438/11, Prešov 08001	ambulantná	0

Slovenska	poradenstvo - základné			
Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska	sociálne poradenstvo - špecializované	Kollárova 4438/11, Prešov 08001	ambulantná	0
Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska	sociálna rehabilitácia	Kollárova 4438/11, Prešov 08001	ambulantná	0
Fórum života	sociálne poradenstvo - základné	Hlavná 2872/3, Prešov 08001	ambulantná	0
Fórum života	sociálne poradenstvo - špecializované	Hlavná 2872/3, Prešov 08001	ambulantná	0
TOP GASTRO, s.r.o.	jedáleň	Volgogradská 4782/13, Prešov 08001	ambulantná	150
Ing. Mária Kľocová	služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života - detská skupina	Pažica 14551/41C, Prešov 08006	ambulantná	2
FIDEA n.o.	denný stacionár	Námestie Krista Kráľa 12787/3, Prešov 08001	ambulantná	32
OTX, s.r.o.	zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	Pavlovičovo námestie 3855/3, Prešov 08001	ambulantná	16
JASMA s.r.o.	zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	Okružná 3027/23, Prešov 08001	ambulantná	20
Diakonický domov Elim, n.o.	zariadenie pre seniorov	Baštová 3152/21, Prešov 08001	pobytová - ročná	36
Zväz diabetikov Slovenska	sociálne poradenstvo - špecializované	Hlavná 2972/60, Prešov 08001	ambulantná	0
Zväz diabetikov Slovenska	sociálne poradenstvo - základné	Hlavná 2972/60, Prešov 08001	ambulantná	0

Občianske združenie Tobiáš	nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	Solivarská 1452/60, Prešov 08005	ambulantná	50
Občianske združenie Tobiáš	komunitné centrum	Solivarská 1452/60, Prešov 08005	ambulantná	25
Návrat	nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	Svätoplukova 3234/12, Prešov 08001	ambulantná	15
Krajské autistické centrum Prešov, n.o.	špecializované zariadenie	Vodárenská 5985/3, Prešov 08001	pobytová - týždenná	11
Krajské autistické centrum Prešov, n.o.	špecializované zariadenie	Vodárenská 5985/3, Prešov 08001	ambulantná	21
GERONA, n.o.	denný stacionár	Námestie legionárov 2727/5, Prešov 08001	ambulantná	30
Centrum včasnej intervencie Prešov, n.o.	služba včasnej intervencie	Raymanova 2766/9, Prešov 08001	ambulantná	5
Mintaka n.o.	zariadenie pre seniorov	Fraňa Kráľa 4634/12, Prešov 08001	pobytová - ročná	14
Mintaka n.o.	denný stacionár	Fraňa Kráľa 4634/12, Prešov 08001	ambulantná	6
OZ VZDELÁVANIA A SOCIÁLNEJ POMOCI	domov sociálnych služieb	Bayerova 2847/1A, Prešov 08001	ambulantná	5
CSS Radosť n.o.	zariadenie pre seniorov	Matice slovenskej 4766 , Prešov 08001	pobytová - ročná	30
CSS Radosť n.o.	zariadenie opatrovateľskej služby	Matice slovenskej 4766 , Prešov 08001	pobytová - ročná	6
Anglické jasličky s.r.o.	zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	Bezručova 3456/21, Prešov 08001	ambulantná	10
CSS Radosť n.o.	denný stacionár	Jánošíkova 8637/36A, Prešov 08001	ambulantná	13
Imcontec plus s.r.o	zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	Na Bikoši 15011/3, Prešov 08001	ambulantná	12
RELEVANT n.o.	domov na polceste	Ďumbierska 6897/20, Prešov 08001	pobytová - ročná	9
Congregatio Jesu, Slovenská provincia	zariadenie pre seniorov	Kmeťovo stromoradie 12450/6, Prešov 08001	pobytová - ročná	20
Congregatio Jesu, Slovenská provincia	domov sociálnych služieb	Kmeťovo stromoradie 12450/6, Prešov 08001	pobytová - ročná	5

Congregatio Jesu, Slovenská provincia	špecializované zariadenie	Kmeťovo stromoradie 12450/6, Prešov 08001	pobytová - ročná	10
Partneri pre sociálny rozvoj a pomoc	domov na polceste	Ďumbierska 7331/40, Prešov 08001	pobytová - ročná	18
Partneri pre sociálny rozvoj a pomoc	sociálne poradenstvo - špecializované	Ďumbierska 7331/40, Prešov 08001	ambulantná	0
Partneri pre sociálny rozvoj a pomoc	domov na polceste	Ďumbierska 6897/20, Prešov 08001	pobytová - ročná	2
Zariadenie pre seniorov Harmónia, Prešov - Cemjata	zariadenie pre seniorov	Cemjata 2632/4, Prešov 08001	pobytová - ročná	122
Zariadenie pre seniorov Harmónia, Prešov - Cemjata	jedáleň	Cemjata 2632/4, Prešov 08001	ambulantná	10
MyMamy, o.z.	zariadenie núdzového bývania	Jánošíkova 5392/70, Prešov 08001	pobytová - ročná	35
MyMamy, o.z.	sociálne poradenstvo - špecializované	Jánošíkova 5392/70, Prešov 08001	ambulantná	0
MyMamy, o.z.	sociálne poradenstvo - špecializované	Prešov	ambulantná	0
Ako doma, n.o.	domov sociálnych služieb	Ďumbierska 7331/40, Prešov 08001	pobytová - ročná	20
Ako doma, n.o.	zariadenie pre seniorov	Ďumbierska 7331/40, Prešov 08001	pobytová - ročná	5
Ako doma, n.o.	špecializované zariadenie	Ďumbierska 7331/40, Prešov 08001	pobytová - ročná	15
Centrum sociálnych služieb Vita vitalis	domov sociálnych služieb	Volgogradská 4778/5, Prešov 08001	ambulantná	18
Centrum sociálnych služieb Vita vitalis	domov sociálnych služieb	Volgogradská 4778/5, Prešov 08001	pobytová - týždenná	7
Mesto Prešov	denný stacionár	Slanská 2436/25, Prešov 08006	ambulantná	12
Mesto Prešov	denné centrum	Zemplínska 8311/9, Prešov 08001	ambulantná	24
Mesto Prešov	denný stacionár	Námestie Kráľovnej pokoja 4791/3, Prešov 08001	ambulantná	12
Mesto Prešov	jedáleň	Zemplínska 8311/9, Prešov 08001	ambulantná	30
Mesto Prešov	komunitné centrum	K Starej tehelni 11605/4, Prešov 08001	ambulantná	8
Mesto Prešov	nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	K Starej tehelni 11605/4, Prešov 08001	ambulantná	7

Partnerstvo sociálnej inklúzie subregiónu Šariš	sociálne poradenstvo - základné	Námestie mieru 5043/2, Prešov 08001	ambulantná	0
Viera-Láska-Nádej, o.z.	domov sociálnych služieb	Mirka Nešpora 15604/4A, Prešov 08001	ambulantná	30
Viera-Láska-Nádej, o.z.	rehabilitačné stredisko	Mirka Nešpora 15604/4A, Prešov 08001	ambulantná	10
Centrum sociálnych služieb Vita vitalis	domov sociálnych služieb	Volgogradská 4778/5, Prešov 08001	pobytová - ročná	92
Viera-Láska-Nádej, o.z.	služba včasnej intervencie	Mirka Nešpora 15604/4A, Prešov 08001	ambulantná	10
Gréckokatolícka charita Prešov	útulok	Pod Táborom 8933/33, Prešov 08001	pobytová - ročná	86
Gréckokatolícka charita Prešov	nízkoprahové denné centrum	Pod Táborom 8932/33A, Prešov 08001	ambulantná	35
Gréckokatolícka charita Prešov	sociálne poradenstvo - špecializované	Jarková 3111/79, Prešov 08001	ambulantná	0
Centrum sociálnych služieb Vita vitalis	špecializované zariadenie	Volgogradská 4778/5, Prešov 08001	pobytová - ročná	38
Centrum sociálnych služieb Vita vitalis	domov sociálnych služieb	Važecká 444/3, Prešov 08005	ambulantná	22
Centrum sociálnych služieb Vita vitalis	špecializované zariadenie	Volgogradská 4778/5, Prešov 08001	ambulantná	13
Mesto Prešov	denné centrum	Slanská 2436/25, Prešov 08006	ambulantná	20
Krajské centrum ANEPS Prešov	tlmočnická služba	Požiarnická 3967/17, Prešov 08001	ambulantná	0
O.Z. Most do duše	denný stacionár	Urbánkova 4041/18, Prešov 08001	ambulantná	12
NÁDEJ, n.o.	zariadenie opatrovateľskej služby	Sládkovičova 5956/14, Prešov 08001	pobytová - ročná	15
NÁDEJ, n.o.	zariadenie pre seniorov	Sládkovičova 5956/14, Prešov 08001	pobytová - ročná	6
Atrium n.o.	zariadenie pre seniorov	Dilongova 7366/15, Prešov 08001	pobytová - ročná	18
Atrium n.o.	špecializované zariadenie	Dilongova 7366/15, Prešov 08001	pobytová - ročná	22
Atrium n.o.	zariadenie pre seniorov	Dilongova 5881/13, Prešov 08001	pobytová - ročná	11
Atrium n.o.	špecializované zariadenie	Dilongova 5881/13, Prešov 08001	pobytová - ročná	29

Gréckokatolícka charita Prešov	nocľahareň	Pod Táborom 8932/33A, Prešov 08001	pobytová - ročná	32
Detské srdce	rehabilitačné stredisko	Čapajevova 4925/27, Prešov 08001	ambulantná	10
Detské srdce	domov sociálnych služieb	Čapajevova 4925/27, Prešov 08001	ambulantná	21
ZOM Prešov	sociálne poradenstvo - špecializované	Karpatská 6940/18, Prešov 08001	ambulantná	0
Mesto Prešov	požičiavanie pomôcok	Jarková 3130/26, Prešov 08001	ambulantná	0
Mesto Prešov	denné centrum	Sabinovská 5112/34, Prešov 08001	ambulantná	18
Mesto Prešov	jedáleň	Sabinovská 5112/34, Prešov 08001	ambulantná	30
Mesto Prešov	jedáleň	Námestie Kráľovnej pokoja 4791/3, Prešov 08001	ambulantná	12
Mesto Prešov	denné centrum	Námestie Kráľovnej pokoja 4791/3, Prešov 08001	ambulantná	12
Mesto Prešov	denné centrum	Jiráskova 1026/1, Prešov 08005	ambulantná	16
Mesto Prešov	nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	K Starej tehelni 1, Prešov 08001	ambulantná	15
Mesto Prešov	komunitné centrum	K starej tehelni 1, Prešov 08001	ambulantná	15
Mesto Prešov	denný stacionár	Sabinovská 5112/34, Prešov 08001	ambulantná	18
Mesto Prešov	denný stacionár	Zemplínska 8311/9, Prešov 08001	ambulantná	24
ZOM Prešov	sprostredkovanie osobnej asistencie	Karpatská 6940/18, Prešov 08001	ambulantná	0
Kongregácia sestier služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie	špecializované zariadenie	Rumanova 5721/6, Prešov 08001	ambulantná	20
Kongregácia sestier služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie	domov sociálnych služieb	Rumanova 5721/6, Prešov 08001	ambulantná	10
Kongregácia sestier služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie	požičiavanie pomôcok	Rumanova 5721/6, Prešov 08001	ambulantná	0
Gabriela, n.o.	zariadenie pre seniorov	Raymanova 12045, Prešov 08001	pobytová - ročná	20
Gabriela, n.o.	špecializované zariadenie	Raymanova 12045, Prešov 08001	pobytová - ročná	20
Občianske združenie Barlička	domov sociálnych služieb	Matice slovenskej 4766, Prešov 08001	ambulantná	40

Občianske združenie Barlička	denný stacionár	Matice slovenskej 4766 , Prešov 08001	ambulantná	18
Občianske združenie Barlička	špecializované zariadenie	Matice slovenskej 13974/15, Prešov 08001	pobytová - ročná	20
Občianske združenie Barlička	zariadenie podporovaneého bývania	Volgogradská 11065/22, Prešov 08001	pobytová - ročná	4
Občianske združenie Barlička	zariadenie podporovaneého bývania	Prostějovská 4837/10, Prešov 08001	pobytová - ročná	3
Slovenský Červený kríž, územný spolok Prešov	jedáleň	Jarková 3094/45, Prešov 08001	ambulantná	80
Slovenský Červený kríž, územný spolok Prešov	požičiavanie pomôcok	Jarková 3094/45, Prešov 08001	ambulantná	0
Klub sclerosis multiplex v Prešove	požičiavanie pomôcok	Švábska 6764/53, Prešov 08005	ambulantná	0
Klub sclerosis multiplex v Prešove	sociálne poradenstvo - základné	Švábska 6764/53, Prešov 08005	ambulantná	0
Zariadenie pre seniorov Náruč	zariadenie pre seniorov	Veselá 6711/1, Prešov 08001	pobytová - ročná	150
Zariadenie pre seniorov Náruč	denný stacionár	Veselá 6711/1, Prešov 08001	ambulantná	15
Zariadenie pre seniorov Náruč	jedáleň	Veselá 6711/1, Prešov 08001	ambulantná	40
MyMamy, o.z.	sociálne poradenstvo - základné	Jánošíkova 5392/70, Prešov 08001	ambulantná	0
Slovenský zväz telesne postihnutých – Krajské centrum, OZ	sprostredkovanie osobnej asistencie	Sibírska 12850/24, Prešov 08001	ambulantná	0
Slovenský zväz telesne postihnutých – Krajské centrum, OZ	požičiavanie pomôcok	Sibírska 12850/24, Prešov 08001	ambulantná	0

2.1.4 Sociálne bývanie

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.

Výstavbu nájomných bytov pre verejný nájomný sektor budú naďalej zabezpečovať hlavne obce. Je však potrebné vytvárať podmienky, aby sa do tejto výstavby mohli v širšej miere zapojiť aj neziskové organizácie a iné subjekty.

2.1.5 Sociálna politika

V oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:

1. občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.: občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce, ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím, mládež po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy, starí ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnohohodtné rodiny, občania marginalizovanej rómskej komunity.
2. marginalizované skupiny obyvateľstva, v najvyššej miere Rómovia, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti.

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najmä v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu, alebo v prípade niektorých špecifikovaných sociálne ohrozených či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna alebo zdravotná starostlivosť a sú zabezpečené aj iné služby v závislosti od druhu a účelu zariadenia.

Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:

- nájomné byty vo verejnom nájomnom bytovom sektore vrátane malometrážnych bytov určených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti do stanovenej výšky príjmov,
- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohohodtné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia,
- byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva
- byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď.

Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

2.1.6 Hmotná núdza

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Sociálna núdza je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, stratu zamestnania.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Osobitný príjemca je obec, alebo ak je to odôvodnené, iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplatom dávky a príspevkov nedosiahol účel. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcom súhlase. ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie.

Obec je osobitným príjemcom dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode, ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takýto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v peňažnej forme alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

2.1.7 Sociálne dávky

V minulosti bola hodnota sociálnej dávky často krát vyššia ako minimálna mzda či iný príjem. V novom systéme dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke motivujú občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu. Hlavným cieľom týchto zmien je, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov.

Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoc v hmotnej núdzi a zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 227/2022 Z. z. účinnosťou od 1. 7. 2022.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré s ním spoločne posudzujú, ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na:

- úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie
- základné vybavenie domácnosti
- zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa
- na mimoriadne liečebné náklady túto dávku možno poskytnúť do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima. V súčasnosti dávku vypláca samospráva.

Deti poberateľov dávky v hmotnej núdzi majú nárok na dotáciu na stravu. Dotáciu na stravu môžu čerpať žiaci základných škôl a deti v materských školách.

Tabuľka 2 Povinnosti obce podľa § 80 zákona o sociálnych službách

Podľa § 80 zákona o sociálnych službách má obec poskytovať alebo zabezpečovať nižšie uvedené sociálne služby a teda je nevyhnutné sa nimi zaoberať aj v komunitnom pláne.	Okrem toho obec môže poskytovať alebo zabezpečovať
1. základné sociálne poradenstvo	1. podpornú sociálnu službu v zariadení, ktorým je
2. sociálnu službu fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadení, ktorým je	a.) denné centrum,
a.) nocľaháreň,	b.) jedáleň,
b.) nízkoprahové denné centrum,	c.) pracovňa,
3. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,	d.) stredisko osobnej hygieny,
4. sociálnu službu v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu,	2. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
5. sociálnu službu v zariadení, ktorým je	3. sprostredkovanie osobnej asistencie,
a.) zariadenie pre seniorov,	4. sprievodcovskú a predčitateľskú službu,
b.) zariadenie opatrovateľskej služby,	5. požičiavanie pomôcok,
c.) denný stacionár,	6. monitorovanie a signalizáciu potreby pomoci,
6. opatrovateľskú službu,	7. krízovú pomoc poskytovanú prostredníctvom telekomunikačných technológií,
7. prepravnú službu,	8. pomoc pri výkone opatrovníckych práv a

8. odľahčovaciu službu.	povinností, 9. pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov ako samostatnú odbornú činnosť, 10. terénnu sociálnu službu prostredníctvom terénnych programov
-------------------------	---

Sociálne znevýhodnené skupiny v obci Vyšná Šebastová je možné rozdeliť na:

- *seniori* - sú sociálnou kategóriou populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu, preto je potrebné im zabezpečiť podmienky pre dôstojne prežitie staroby.
- *zdravotne postihnutí občania* - tvoria sociálnu skupinu, ktorej sociálne problémy vznikli ako následok ich zdravotného postihnutia či už vrodeného, alebo získaného úrazom, alebo chorobou počas ontogenézy.
- *nezamestnaní a obyvatelia s nízkym vzdelaním* - najčastejším dôvodom občanov, prečo sú dlhodobo nezamestnaní, je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízke zručnosti pre potreby trhu práce. V skupine nezamestnaných je charakteristické predčasne ukončené vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácia pracovať, čím stavajú možnosť uplatniť sa na trhu práce.
- *deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia* - rodina predstavuje základnú bunku spoločnosti a za ohrozenú rodinu považujeme tú, ktorá sa ocitla v nepriaznivej životnej situácii pre: alkohol alebo iné návykové látky, náhle životné zmeny alebo iné stresové situácie, neadekvátne rodičovské postoje, vzory a hodnoty, rodina nemá vhodné priestory na bývanie, sociálne vylúčenie z dôvodov chudoby.
- *občania so sociálnymi a spoločenskými problémami* - táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou inklúziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere.

Obec sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie.

2.2 Vymedzenie územia

Obec Vyšná Šebastová leží v severnom okraji Košickej kotliny v nadmorskej výške okolo 352 m vo vzdialenosti 3 km od krajského mesta Prešov v malebnom prostredí šarišského regiónu na východe Slovenska. Názvy obcí a miest boli v minulosti často odvodzované od daností

typických pre danú lokalitu. Spod Slanských vrchov vyviera bystrina pretekajúca úľabinou Dubovej a Hájovej hory, ktorú Maďari nazvali „Sebes“, čo v preklade znamená rýchly alebo prudký. To je pravdepodobný pôvod názvov všetkých obcí ležiacich v jej povodí. Patrí medzi ne aj Vyšná Šebastová - Felsősebes, ktorej názov prešiel niekoľkými zmenami, kým v r. 1948 nadobudol dnešnú podobu. Napriek tomu starší občania používajúci šarišské nárečie aj dnes preferujú názov Vyšný Šebeš.

Obrázok 1 Poloha obce Vyšná Šebastová

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Vy%C5%A1n%C3%A1_%C5%A0ebastov%C3%A1

Tabuľka 3 Základné charakteristiky obce Vyšná Šebastová

Kód obce:	525430
Názov okresu:	Prešov
Názov kraja:	Prešovský
Štatút:	obec
PSČ:	080 06
Telefónne smerové číslo:	051
Prvá písomná zmienka o obci:	1272
Nadmorská výška obce v m. n. m.:	372
Celková výmera územia obce (ha):	1 064
Hustota obyvateľstva na km ² :	126,97

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Vy%C5%A1n%C3%A1_%C5%A0ebastov%C3%A1

Tabuľka 4 Základné polohopisné údaje obce Vyšná Šebastová

Zemepisná šírka:	49° 00' 0"51 severnej šírky
Zemepisná dĺžka:	21° 19' 34" východnej dĺžky

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Vyšná_Šebastová

2.2.1 História obce

Podľa dostupných historických zdrojov prvú osadu na území dnešnej Vyšnej Šebastovej založili usadlíci v druhej polovici 13. st.. Pravdepodobne to boli želiari, ktorí sa zaoberali poľnohospodárstvom a záhradníctvom. Majetok rozprestierajúci sa na tomto území patrila šarišskej župe. Neskôr majetok niekoľkokrát menil majiteľov. V kráľovskej listine z r. 1315 sa prvýkrát spomína hrad Šebeš. Tento hrad bol vystavaný z kameňa v r. 1307 – 1315 na kopci zvanom Mačka, v nad. výške 529 m v blízkosti osady Šebešváralka (dnešný Podhradík – obec susediaca s Vyšnou Šebastovou). V 14. – 16. st. patrilo k hradu rozsiahle panstvo, na ktorom sa neskôr často striedali vlastníci. Po niekoľkoročných ťahovkách medzi Šebešiovcami a mestom Prešov o hranice majetku, bola r. 1550 proti hradu Šebeš. Vyslaná trestná výprava, ktorej sa zúčastnili aj prešovskí mešťania. Osadenstvo hradu nemalo šancu uspieť proti presile a tak sa majiteľ hradu František Šebeš rozhodol kapitulovať. Týmto rozhodnutím zachránil životy svojich poddaných, no o ten svoj prišiel, keď ho útočníci obesili spolu s kastelánom hradu Mikulášom Gergelackým, na trám hradnej brány. Hrad bol vyrabovaný a vypálený. V nasledujúcich rokoch sa nikto nepokúsil o obnovu hradu a v súčasnosti sú na mieste, kde voľakedy stál, viditeľné iba nepatrné zvyšky obvodových múrov. Začiatkom 17. st. sa Šebeš rozvinul na najväčšiu osadu v okolí. Obyvatelia sa venovali hlavne poľnohospodárstvu a chovu dobytku.

20. storočie

Začiatkom 20. st. plynul život vo Vyšnej Šebastovej vcelku pokojne. Obyvatelia sa venovali prácam okolo statku a na poli. Medzi najčastejšie pestované plodiny v tom čase patrili ovos, raž, jačmeň a zemiaky. V stajniach nesmel chýbať rožný statok a ošípané s ktorými tunajší gazdovia úspešne obchodovali na jarmokoch po širokom okolí. Rutinný život v dedine z času na čas narušila silná búrka s krupobitím alebo požiar, teda udalosti, ktoré za sebou zanechávali nielen skazu materiálnu, ale často aj obeť ľudských životov.

V r. 1914 do života obyvateľov vtrhol ďalší fenomén – vojna. Štát začal s rekvírovaním obilia i dobytku pre potreby armády. Kvôli nedostatku potravín boli vládou zavedené tri bezmäsité dni v týždni a bol vydaný zákaz pečenia rožkov a žemli. Štyri roky vojny si vyžiadali obeť aj

spomedzi obyvateľov Vyšnej Šebastovej. O život prišlo 12 ľudí. Po vojne sa život pomaly dostával do starých koľají a dedina sa postupne rozrastala. Prevažná časť obyvateľstva sa stále živila poľnohospodárstvom a chovom dobytky, no začali sa objavovať aj prví remeselníci. V obci sa začalo s pestovaním repy, maku, kapusty i ľanu z ktorého sa lisoval olej a dorábalo sa ľanové plátno. Rozšíril sa aj chov husí, sliepok a kačíc s ktorými sa hojne obchodovalo na trhoch. V roku 1934 bolo zaujímavým obchodným artiklom aj mlieko, s ktorým chodili gazdinky na trh, kde ho predávali po 80 – 100 halierov za sladké a 60 – 80 halierov za kyslé. Príjem z mlieka slúžil na vykrytie potrieb pre domácnosť.

V roku 1939 vypukla 2. svetová vojna, ktorá nepriniesla nič dobré ani obyvateľom našej obce. Povinná mobilizácia, strach pred náletmi i kontingenty pre armádu nijako neprispeli životu obyčajných ľudí zvyknutých na prácu nie na vojnové vyčíňanie. Obyvatelia obce boli vystavení vojnovým útrapám až do 19. januára 1945, kým do obce nedorazila červená armáda, ktorej sa podarilo vytlačiť z tejto oblasti nemeckých vojakov.

Povojnové roky sa niesli v znamení výstavby a rozvoja obce. Obyvatelia sa snažili zabudnúť na minulosť poznačenú vojnovými útrapami, stratou príbuzných či známych. S chuťou sa púšťali do vykonávania každodenných činností, či už na poli alebo okolo statku, ale aj pri zveľaďovaní obce. Zmena politického systému, znárodňovanie majetku i kolektivizácia boli pre niektorých obyvateľov veľmi bolestivé, iní sa prispôbili.

Časť **Severná** leží 1 km od Vyšnej Šebastovej. Prvá písomná zmienka o nej pochádza z r. 1345. Pôvodní usadlíci tu pravdepodobne klčovali lesy a pálili uhlie. Od grófa dostali pozemky na výstavbu obydľí a k tomu oráčinu, pasienky pre kravy a drevo podľa potreby. Boli to želiari, ktorí chodili na pánske. V 14. – 15. storočí bol Sengetov súčasťou hradu Šebeš. V súčasnosti patrí osada do katastra obce Vyšná Šebastová. Na jej území je vybudovaných 50 obytných domov, v ktorých žije približne 150 obyvateľov. Osada ma od r. 1983 vlastný kostolík zasvätený slovenským vierozvestcom Cyrilovi a Metodovi. Vďaka slušne vybudovaným inžinierskym sieťam a príjemnému prostrediu sa Severná v posledných rokoch stáva zaujímavou stavebnou lokalitou.

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Vy%C5%A1n%C3%A1_%C5%A0ebastov%C3%A1

2.3 Štruktúra komunitného plánu

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je PHSR obce.

Komunitný plán je spracovaný v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb a následne s prioritami koncepcie sociálnych služieb Prešovského samosprávneho kraja.

Komunitný plán sociálnych služieb je strednodobým programovým dokumentom obce Vyšná Šebastová, ktorý obsahuje :

- analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb a sociálneho potenciálu obce,
- SWOT analýzu skutkového sociálneho stavu a určenie kľúčových disparít,
- hlavné smery vývoja obce a stanovenie cieľov a prvoradých potrieb v sociálnej oblasti obce,
- úlohy a potreby v rozvoji sociálnej infraštruktúry,
- návrh finančného, časového a administratívneho zabezpečenia komunitného plánu.

Výsledkom a výstupom Komunitného plánu sociálnych služieb je rozvojová stratégia v sociálnej oblasti obce Vyšná Šebastová.

2.4 Princípy a metódy

Pri tvorbe komunitného plánu boli využité a aplikované metódy a princípy partnerstva, spolupráce, otvorenosti, aktívnej participácie, demokratického rozhodovania, analýza, syntéza, interpretácia a strategické plánovanie.

Metóda realizácie

Aktivity plánu budú realizované prostredníctvom metód efektívneho riešenia a racionálneho využívania materiálnych, personálnych a finančných zdrojov.

Medzi najdôležitejšie metódy implementácie patria:

- metódy objektívneho a legálneho prístupu pri výbere subdodávateľov prác a služieb,
- metódy stavebno-technologických stratégií,
- metódy pravidelného monitoringu, stavebného dozoru a kontroly dodržiavania ekologických a hygienických noriem,
- metódy osvetovej práce v súvislosti s propagáciou regiónu a myšlienok EÚ,
- analytické metódy.

Účinné využívanie sofistikovaných metód a postupov dokáže vysoko zefektívniť prácu riadiacej i realizačnej zložky komunitného plánu.

3 SOCIÁLNA ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU

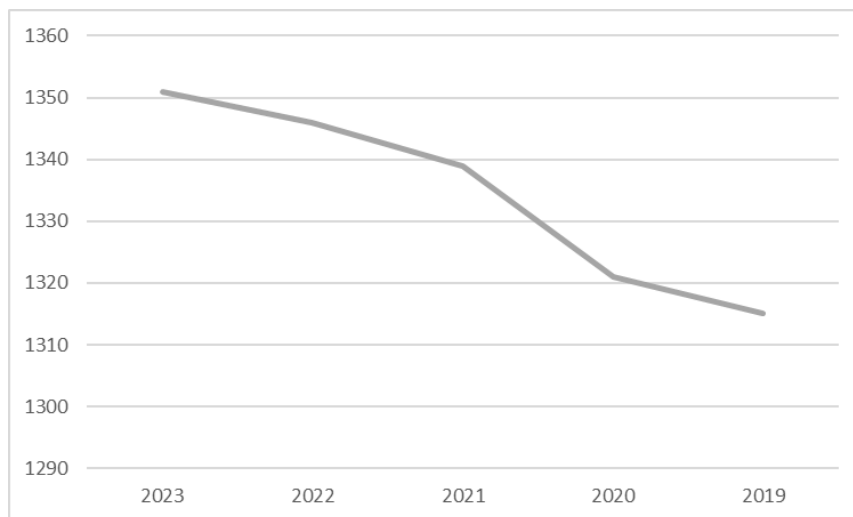
3.1 Obyvateľstvo

Tabuľka 5 Vývoj počtu obyvateľov v obci Vyšná Šebastová od roku 2019-2023

Rok	Ženy	Muži	Počet obyvateľov spolu
2023	674	677	1351
2022	664	682	1346
2021	661	678	1339
2020	665	656	1321
2019	661	654	1315

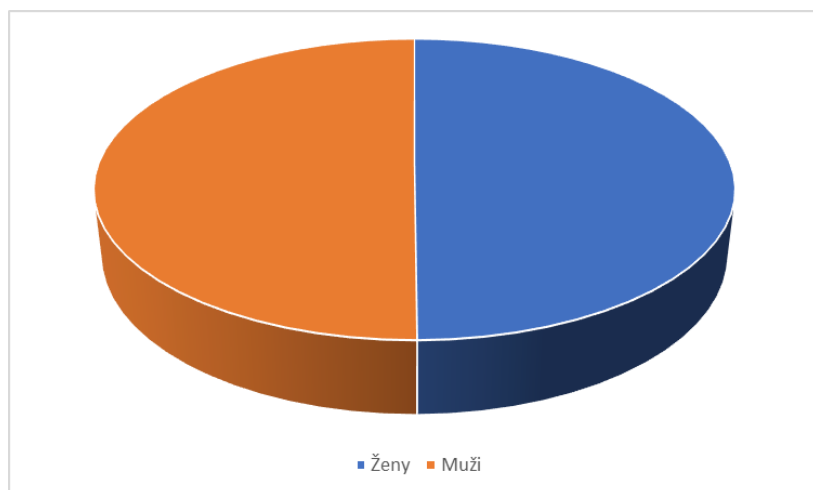
Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 6 Vývoj počtu obyvateľov v r. 2019 - 2023 v obci Vyšná Šebastová

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 1 Počet obyvateľov podľa pohlavia v roku 2023 v obci Vyšná Šebastová

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 7 Prirodzený prírastok a úbytok obyvateľstva v obci od roku 2019-2023

Názov ukazovateľa	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Počet narodených spolu:	17	17	12	14	11
Počet zomretých spolu:	8	6	12	11	9
Prirodzený prírastok/úbytok	9	11	0	3	2

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 8 Prírastok obyvateľstva sťahovaním v obci od roku 2019-2023

Názov ukazovateľa	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Počet prisťahovaných spolu:	32	31	27	31	12
Počet odsťahovaných spolu:	19	36	23	27	9
Migračné saldo spolu:	13	-5	4	4	3

Zdroj: ŠÚ SR

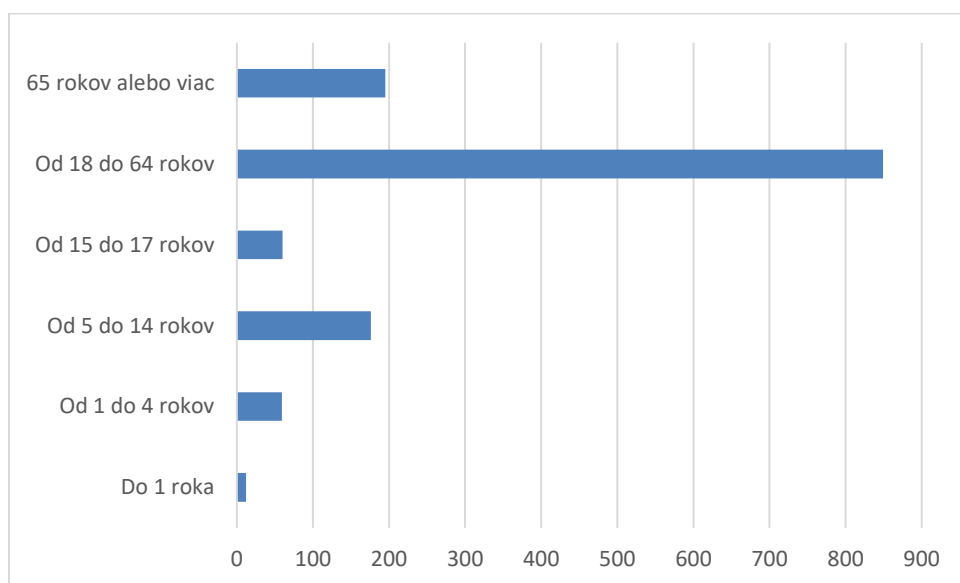
Z hľadiska demografického vývoja ku dňu 31.12.2023 žilo v obci 1351 obyvateľov. Tento výsledok znamená pre obec v porovnaní s údajmi z roku 2019 prírastok o 36 obyvateľov, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 2,66 % nárast.

Tabuľka 9 Vekové skupiny obyvateľov obce Vyšná Šebastová v roku 2023

Vekové skupiny	Počet
Do 1 roka	12
Od 1 do 4 rokov	59
Od 5 do 14 rokov	176
Od 15 do 17 rokov	60
Od 18 do 64 rokov	849
65 rokov alebo viac	195

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 2 Vekové skupiny obyvateľov obce Vyšná Šebastová v roku 2023

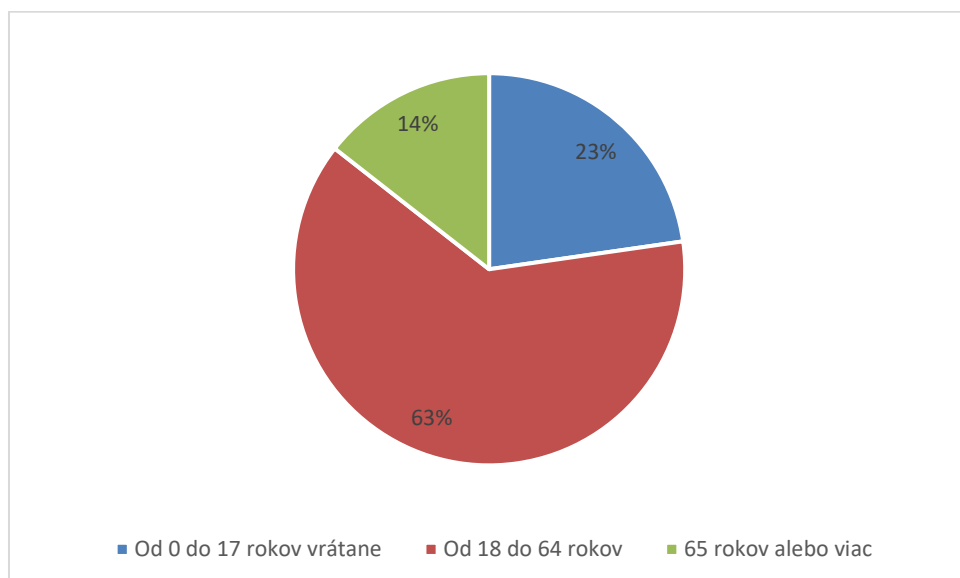
Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 10 Štruktúra obyvateľov obce Vyšná Šebastová v roku 2023

Vekové skupiny obyvateľov	Počet
Od 0 do 17 rokov vrátane	307
Od 18 do 64 rokov	849
65 rokov alebo viac	195

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 3 Štruktúra obyvateľov obce Vyšná Šebastová v roku 2023

Zdroj: vlastné spracovanie

Veková štruktúra obyvateľstva je veľmi priaznivá. V obci je progresívny typ populácie.

Detská zložka (deti do 18 rokov veku) tvorí 23 % obecnej populácie, pričom je nutné zdôrazniť stály prirodzený prírastok, čo znamená, že obyvateľstvo je stále schopné narastať na základe prirodzenej zmeny.

V produktívnom veku (od 18 do 64 rokov) je 63 % obyvateľov.

V poproduktívnom (od 65 rokov) je 14 % populácie obce.

Tabuľka 11 Údaje o obyvateľoch obce Vyšná Šebastová SODB 2021

Údaje o obyvateľoch			
Počet obyvateľov spolu:	muži:	ženy:	
1 335	669	666	
Hustota obyvateľstva (ob./km ²):	Štátni občania:	Cudzinci:	
125,46	1 332	3	
Veková štruktúra			
0 – 14-roční:	15 – 64-roční:	65 a viac roční:	Priemerný vek (roky):
252	897	186	38,32
Vzdelanie			
základné:	stredoškolské:	vysokoškolské:	Ekonomicky aktívni:
207	642	297	702
Najpočetnejšie náboženské vyznania			
Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike (rímskokatolícke):	bez náboženského vyznania:	Gréckokatolícka cirkev na Slovensku (gréckokatolícke):	
1 023	108	76	
Rodinný stav			
slobodný, slobodná:	ženatý, vydatá:	rozvedený, rozvedená:	vdovec, vdova:
589	615	49	82

Zdroj: <https://www.scitanie.sk/moja-obec/SK0417525430>

Pri narodení dieťaťa je finančná podpora zo strany obce 33 € pre prvé dieťa, 66 € pre druhé a 100€ pre tretie a viac detí. Pri životnom jubileu seniorov činí 100 €.

3.2 Sociálna vybavenosť

3.2.1 Sociálne služby

V obci Vyšná Šebastová sa nachádza zariadenie pre seniorov a tiež denný stacionár, ktorých poskytovateľom je nezisková organizácia St. Martin n.o.

Tabuľka 12 Sociálne služby poskytované na území obce Vyšná Šebastová

Poskytovateľ	Druh sociálnej služby	Adresa prevádzky	Cieľová skupina	Rozsah poskytovania soc. služby	Forma soc. služby	Kapacita
St. Martin n.o.	zariadenie pre seniorov	Vyšná Šebastová 468 08006	§35 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. - a) fyzická osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3 alebo b) fyzická osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov	neurčitý čas	pobytová - ročná	12
St. Martin n.o.	denný stacionár	Vyšná Šebastová 468 08006	§40 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa	neurčitý čas	ambulantná	15

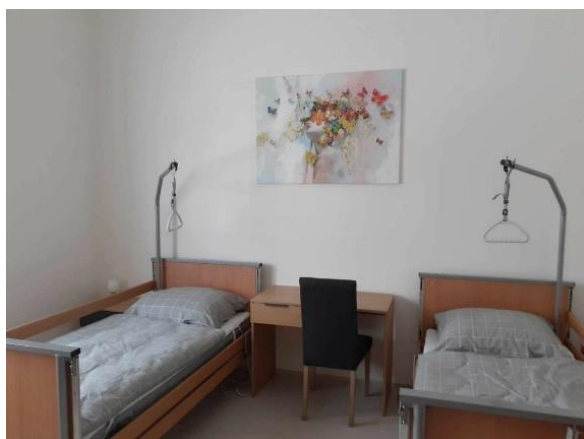
Nezisková organizácia **St. Martin n.o.** sa dlhodobo venuje práci so seniormi prostredníctvom jej troch denných stacionárov a vo februári 2023 otvorila aj toto moderné, nadštandardné zariadenie sociálnych služieb. Zariadenie sa nachádza v obci Vyšná Šebastová, na súkromnom pozemku v príjemnom tichom prostredí na mieste, ktoré je charakteristické svojou pokojnou atmosférou s veľkou záhradou, altánkom, kde sa v blízkej budúcnosti plánuje rekonštrukcia exteriéru na pozemku zariadenia (letná terasa, akupresúrny chodník, gril). Zariadenie tak spĺňa všetky predpoklady na to, aby sa stalo domovom pre seniorov i ľudí, ktorí potrebujú celodennú starostlivosť a chcú dôstojne, harmonicky a plnohodnotne žiť svoj život v čase svojej staroby.

Prioritou v zariadení pre seniorov St. Martin n.o. je vytvoriť pre klientov domáce prostredie na základe rešpektovania osobnosti a dôstojnosti každého prijímateľa. Zásadným pilierom práce zamestnancov v zariadení je nielen vedieť pozerieť na každého klienta v zariadení

očami, ale predovšetkým ho vnímať, vidieť a viesť srdcom. V Zariadení pre seniorov St. Martin n.o. Vyšná Šebastová pomáhajú tým, ktorí vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav potrebujú 24-hodinovú opateru. Klientom poskytujú dlhodobé ubytovanie formou celoročného pobytu, s odbornou ošetrovateľskou a sociálnou starostlivosťou a komplexnými službami od celodenného stravovania až po záujmové činnosti.

Víziou zariadenia je zabezpečiť prostredie podporujúce čo najvyššiu mieru samostatnosti a autonómie prijímateľov. „Snažíme sa, aby odkázané osoby nachádzali u nás pocit domova, kde čas strávený v našom zariadení im napomôže prežiť dôstojný život v ovzduší dôvery, tolerance, radosti, pokoja a vzájomnej úcty.“

Obrázok 2 Zariadenie pre seniorov St. Martin n.o.

Zdroj: <https://www.stmartin-no.sk/>

3.2.2 Bývanie

Tabuľka 12 Údaje o domoch v obci Vyšná Šebastová SOBD2021

Údaje o domoch			
Domy:			
373			
Rodinné domy:		Bytové domy:	
362		2	
Domy vo vlastníctve fyzickej osoby:			
329			
Domy s vodovodnou prípojkou v dome z verejnej siete:	Domy s plynovou prípojkou:	Domy s prípojkou na kanalizačnú sieť:	Obnovené domy:
220	283	236	143

Zdroj: <https://www.scitanie.sk/moja-obec/SK0417525430>

Tabuľka 13 Údaje o bytoch v obci Vyšná Šebastová SOBD2021

Údaje o bytoch		
Byty:		
387		
Byty v rodinných domoch:		
366		
Byty v bytových domoch:		
12		
Obecné byty:		
6		
Priemerná podlahová plocha bytu (m²):	Byty s vodovodom zo spoločného zdroja:	Byty vykurované plynom:
134,16	233	272

Zdroj: <https://www.scitanie.sk/moja-obec/SK0417525430>

V obci sa nachádza obecný bytový dom (bytovka), ktorá bola postavená v roku 2014, je v nej 6 bytov.

Obrázok 3 Bytový dom v obci Vyšná Šebastová

Zdroj: OcÚ Vyšná Šebastová

3.2.3 Zdravotníctvo

Za odbornou zdravotnou lekárskou starostlivosťou občania Vyšná Šebastová dochádzajú predovšetkým do Prešova.

3.2.4 Záujmové občianske skupiny

Dobrovoľný hasičský zbor obce

Zbor tvoria dobrovoľníci a mládež našej obce, ktorý vykonávajú verejno - prospešné činnosti (zásahy pri živelných pohromách), preventívne činnosti (kontrola povál pred vykurovacou sezónou atď.), pomoc občanom a obci pri neočakávaných poveternostných podmienkach a tiež športovo - reprezentačnú činnosť obce. Mladí sa zúčastňujú pravidelných reprezentačných podujatí (bežecko technických súťaží v hasičskom športe).

Družstvo pozostáva zo 7 členov, Sanie tvorí košíkár, spojár a strojník, (ktorý ovláda hasičskú striekačku). Od striekačky pokračuje vedenie hadíc B-spojom, túto časť ma na starosti v ľudovom jazyku B-čkar. Po ňom nasleduje člen - rozdeľovač, ktorého úlohou je zapojiť a rozvetviť hadicu väčšieho priemeru (B-čková) pomocou technického zariadenia - rozdeľovača, na dve hadice menšieho priemeru (C-čková), ktoré rozvíjajú tzv. Prudári, ktorých úloha je zostriechnuť terče v čo najkratší čas. Najlepší dosiahnutý čas nášho Dobrovoľného hasičského zboru je 15,40 sec. Po ukončení požiarneho útoku nasleduje vyhodnotenie. Vyhlásené sú družstvá s najlepším časom, tiež najlepší prudár.

Zdroj: <https://www.vysnasebastova.sk/9526/dobrovolny-hasicky-zbor-obce>

Stolnotenisový oddiel Vyšná Šebastová

Oddiel bol založený niekoľkými nadšencami stolného tenisu v spolupráci s obecným úradom v roku 2016. Hneď v tomto istom roku sme sa prihlásili do 6. ligy Oblastnej súťaže stolného tenisu v Prešove. Momentálne náš stolnotenisový oddiel tvorí 12 aktívnych hráčov a od sezóny 2019/2020 má zastúpenie v 5. lige aj v 6. lige OSST Prešov.

Hracou miestnosťou je sála Obecného úradu vo Vyšnej Šebastovej. Tam sa pravidelne stretávame na tréningoch každý týždeň v pondelok a v stredu, počas neskorej jesene, zimy od 17:00 hod. do 20:00 hod. a skorej jari aj v lete v čase od 18:00 hod. do 20:00 hod.

Oddiel organizuje pravidelne počas vianočných sviatkov Silvestrovský stolnotenisový turnaj. Turnaj je rozdelený na 2 dni. V jeden deň je turnaj určený pre všetky deti a dospelých, ktorí sa stolnému tenisu nevenujú aktívne. V druhý deň je turnaj určený pre ligových hráčov na ktorom sa každoročne účastní cca 50 hráčov. V obe dni sa súťaží o trofeje a hmotné ceny.

Zdroj: <https://www.vysnasebastova.sk/9527/stolnotenisovy-klub>

Obrázok 4 Stolnotenisová miestnosť

Zdroj: <https://www.vysnasebastova.sk/fotogalerie>

Slovenský zväz záhradkárov

Táto organizácia vznikla za účelom pomoci obci o starostlivosť o dreviny v obci a tiež pre občanov, ktorý sa chcú naučiť starať o svoje záhradky, záhrady, sady. Záujemcovia o informácie, alebo o členstvo sa môžu nahlásiť u predsedu zväzu: Stanislava Šimčíka (tel. 0918 099 548), alebo na Obecnom úrade.

Zdroj: <https://www.vysnasebastova.sk/10172/slovensky-zvaz-zahradkarov>

Združenie športov Vyšná Šebastová

Združenie športov Vyšná Šebastová je dobrovoľným, telovýchovným, športovým a turistickým združením s právnou subjektivitou fyzických a právnických osôb, ktorého

cieľom je formou organizovanej činnosti súvisiacej s telovýchovnou, športovou, turistickou a pohybovo-rekreačnou aktivitou prispievať k rozvoju telesnej kultúry občanov, ktoré vyvíja svoju činnosť na princípoch demokracie, humanizmu a zásad ochrany ľudských práv a slobôd.

Poslaním Združenia športov je uspokojovať mnohostranné záujmy občanov v oblasti rôznych rekreačných športov, vytvárať podmienky na upevňovanie ich zdravia, zvyšovania telesnej a duševnej zdatnosti a športovej výkonnosti.

Zdroj: <https://www.vysnasebastova.sk/8800/zdruzenie-sportov-v-sebastova>

MTC Vyšná Šebastová

Maratón Triathlon Club Vyšná Šebastová, n.o. je dobrovoľná, nepolitická a nezisková organizácia podporujúca a reprezentujúca záujmy bežcov, triatlonistov, cyklistov, duatlonistov, plavcov a priaznivcov vytrvalostných športov z Vyšnej Šebastovej a Prešova, ako i rôznych obcí a miest Slovenskej republiky. Nezisková organizácia si kladie za svoj cieľ a poslanie zastupovať záujmy vytrvalostných športovcov na amatérskej, ale aj vrcholovej (profesionálnej) úrovni a podporovať ich činnosť vytvorením materiálnych, finančných, technických a iných podmienok pre realizáciu športových a prípravných aktivít. Vo vzťahu k širokej verejnosti je dominantným úsilím klubu ako aj všetkých členov podieľať sa na verejnoprospešných aktivitách súvisiacich s vytváraním vhodných podmienok pre zdravý a bezpečný pohyb v prírode či rozvoj talentu mladej generácie s cieľom podporiť záujem o športové, pohybové aj voľnočasové aktivity predovšetkým u detí a mládeže.

Zdroj: <https://www.vysnasebastova.sk/8799/mtc-vysna-sebastova>

Pravidelné podujatia

Šebešská sedemnásťka – Ide o bežecké preteky, ktorého prvý ročník sa konal 11. júna [1989](#) pri príležitosti 700. výročia prvej písomnej zmienky o obci. Okruh dlhý 17 kilometrov (od toho je odvodený názov), sa od r. 2007 skrátil na necelých 16 km. Štart i cieľ pretekov je na ihrisku vo Vyšnej Šebastovej. Trať vedie cez Vyšnú Šebastovú, Podhradíka a časť trate vedie lesom. Každoročné sa ho zúčastnia desiatky mužov a niekoľko žien. Pre dorastencov je pripravený kratší 5 kilometrový okruh. Už plných dvadsať rokov má toto športové podujatie veľa priaznivcov z radov pretekárov, ale aj divákov, ktorí každoročne prichádzajú podporiť súťažiacich nielen z blízkeho okolia, ale aj z [Poľska](#) či [Ukrajiny](#).

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Vy%C5%A1n%C3%A1_%C5%A0ebastov%C3%A1

3.2.5 Kultúra a šport

Cirkevné stavby a iné objekty

V obci sa nachádza renesančný rímskokatolícky kostol zasvätený sv. Kataríne Alexandrijskej, ktorý je najstaršou a zároveň najvýznamnejšou historickou pamiatkou tejto obce. Prvá zmienka o ňom sa nachádza v kláštornej pamätnej knihe "História dómus", kde figuruje dátum 21. júl 1775. Dostupné pramene uvádzajú, že v r. 1625 dala tento kostol postaviť grófka Katarína Pálffy, vdova po maďarskom palatínovi Žigmundovi Forgachovi. Stavba pozostávala z chrámovej lode s jedným hlavným a dvoma bočnými oltármi. Súčasťou kostola bola bašta, ktorá bola v r. 1888 zbúraná. Kostol sv. Kataríny bol pôvodne farským kostolom a patrili pod neho filiálky Nižná Šebastová, Podhradík i Okružná. Farský byt stál na pozemku starej materskej školy. Bola to drevená stavba pozostávajúca z jednej izby a jednej stajne. Fara neskôr zanikla a košický biskup Fábri Ignác dal v r. 1859 prestaviť farský byt na školu.

V r. 2003 – 2004 sa uskutočnila najrozsiahlejšia rekonštrukcia počas ktorej bol upravený interiér chrámovej lode, prebudovaná sakristia a rozľahlejšiu podobu získal aj chór. V chráme bola vymenená elektroinštalácia, zaviedla sa tam voda, nainštalovalo sa sociálne zariadenie a celý chrám bol vymaľovaný a vydláždený. Završením stavebných prác v interiéri bolo osadenie nového obetného stola pevne spojeného s podlahou. Zároveň s týmito prácami prebiehala rekonštrukcia bočných oltárov a sôch. V poslednej fáze sa osadili nové lavice, nová krížová cesta a kríž pri obetnom stole. Zakúpil sa nový organ. Vonkajšia časť kostola – veža, strecha a fasáda dostali terajšiu podobu v r. 2007.

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Vy%C5%A1n%C3%A1_%C5%A0ebastov%C3%A1

Obrázok 5 Rímskokatolícky kostol

Zdroj: <https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=r%C3%ADmskokatol%C3%ADcky+kostol+zasv%C3%A4ten%C3%BD+sv.+Katar%C3%ADne+Alexandrijskej+Vy%C5%A1n%C3%A1+%C5%A0ebastov%C3%A1>

Ružencová záhrada

Ružencová záhrada vznikla v roku 2010 z túžby skrášliť okolie miestneho starobylého kostola a využiť tak prírodný priestor, ale i pripraviť miesto, kde by sa veriaci mohli schádzať na modlitbu posvätného ruženca. Cieľom projektu je vzbudiť záujem o rozjímanie nad udalosťami Ježišovho života prostredníctvom ružencových tajomstiev a posilňovať vieru nielen farníkov, ale všetkých, ktorí putujú do Vyšnej Šebastovej. Do tohto diela sa pustili miestni veriaci v spolupráci s kňazmi. Ing. architekt Marián Sitarčík navrhol sochu Panny Márie s vystretými rukami a plášťom, ktorá pozýva všetkých prítomných k modlitbe a zároveň ich objíma. Sochu Panny Márie pomocnice kresťanov, ako aj ostatné súsošia, ktoré symbolizujú jednotlivé ružence vyhotovil košický sochár, Peter Beňo. Koordinátorom projektu bol vdp. Michal Paľovčík, bývalý kaplán farnosti Nižná Šebastová. Prvú časť tohto pozoruhodného diela, ktoré významným spôsobom skrášlilo, ale aj zviditeľnilo samotnú obec, posvätili v nedeľu 8. augusta 2010, za účasti J. Exc. Mons. Alojza Tkáča, emeritného košického arcibiskupa a promotora pre ruženec, dominikána vdp. Šimona Tyrola. Vtedajší správca farnosti, vdp. Peter Gombita pripomenul, že záhrada je otvorená pre všetkých veriacich, aby v nej pocítili prítomnosť Boha a mohli tu načerpať silu pre ďalší každodenný život.

Obrázok 6 Ružencová záhrada v obci Vyšná Šebastová

Zdroj: <https://www.massafran.sk/uzemie-mas-safran-zaujímavosti/ruzencova-zahrada-vysna-sebastova/>

Obecná knižnica

Obecná knižnica sa nachádza v budove Obecného úradu na prvom poschodí. Otvorená je každý utorok 17:00 - 18:00.

Zdroj: <https://www.vysnasebastova.sk/8802/obecna-kniznica>

V obci sa nachádza **posilňovňa, multifunkčné ihrisko, futbalové ihrisko – štadión Júliusa Chromého vo Vyšnej Šebastovej**, kde pôsobí Futbalový klub Vyšná Šebastová.

Vybavenie obecnej posilňovne :

Lavička a rebrina

Stroj na brucho

Scottyho lavička

Posilňovacia veža

Protichodné kladky

Stroj na predkopávanie a zakopávanie

Stroj na drepy

Hrazda

Polohovateľná lavička na tlaky

Kladkostroj

Stroj na veslovanie

Šikmá lavička

Hacken drep

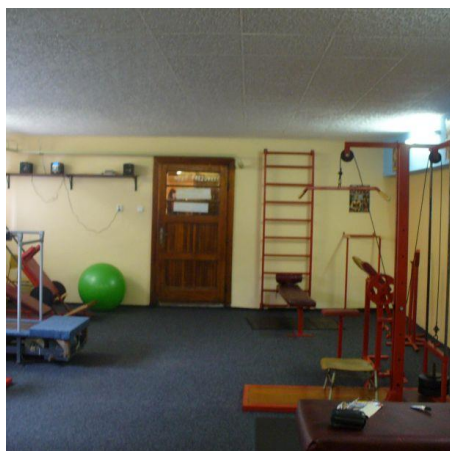
Stojany

Opasok

Bežiacy pás

Karimatky

Obrázok 7 Posilňovňa v obci Vyšná Šebastová

Zdroj: <https://www.vysnasebastova.sk/8801/posilnovna>

Obrázok 8 Detské ihrisko v obci Vyšná Šebastová

Zdroj: OcÚ Vyšná Šebastová

Obrázok 9 Detské ihrisko časť Severná

Zdroj: OcÚ Vyšná Šebastová

Obrázok 10 Multifunkčné ihrisko v obci Vyšná Šebastová

Zdroj: OcÚ Vyšná Šebastová

Obrázok 11 Futbalový štadión v obci Vyšná Šebastová

Zdroj: OcÚ Vyšná Šebastová

3.2.6 Vzdelávanie a školstvo

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V obci Vyšná Šebastová sa nachádza materská škola, ktorá je dvoj-triedna. Poskytuje celodennú výchovnú a vzdelávaciu starostlivosť deťom od 3 do 6 rokov a deťom s odkladom školskej dochádzky. Materská škola je umiestnená v dvojpodlažnej budove, kde obe triedy sú na prvom podlaží. Každá trieda má svoje samostatné WC, kúpeľňu, chodbu, šatne. Prvá trieda /“Motýlinky“/ má spálňu zvlášť v samostatnej miestnosti, druhá trieda /“Lienky“/ má spálňu v oddelenej časti triedy. Na prvom podlaží sa nachádza sklad s pomôckami a šatňa pre zamestnancov. Prízemie budovy je s prvým podlažím prepojené schodiskom. Na prízemí je kuchyňa a jedáleň.

Zdroj: <https://www.vysnasebastova.sk/8798/matrska-skola>

Tabuľka 14 Prehľad počtu a detí v MŠ a ZŠ v obci Vyšná Šebastová

Školské zariadenie	Počet zariadení - spolu	Počet žiakov / detí – spolu
	Rok 2023	Rok 2023
Základná škola (1. – 4. roč.)	0	0
Materská škola	1	33

Zdroj: ŠÚ SR

3.3 Nezamestnanosť

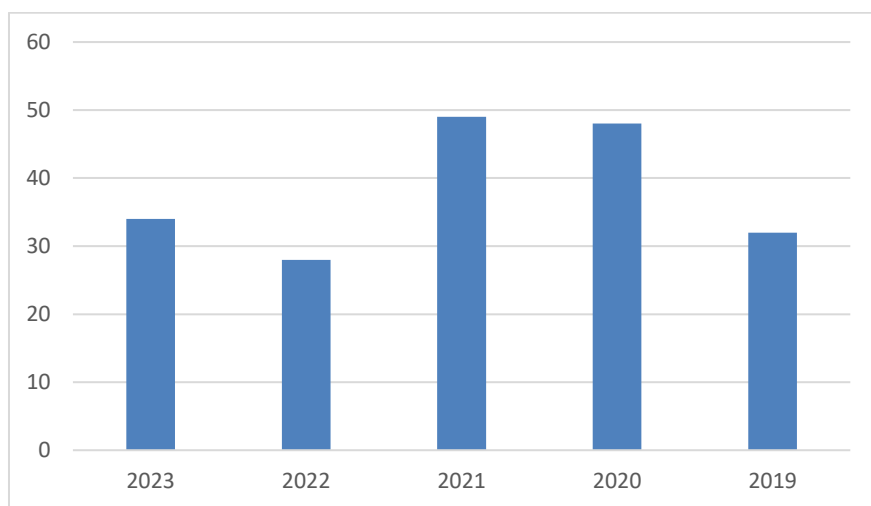
Na základe údajov ŠÚ SR v obci Vyšná Šebastová bolo evidovaných v roku 2023 spolu 34 uchádzačov o zamestnanie. Z toho bolo 14 žien,

Tabuľka 15 Prehľad počtu evidovaných UoZ v obci V. Šebastová

Rok	2023	2022	2021	2020	2019
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	34	28	49	48	32
Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	14	12	21	21	15

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 4 Prehľad počtu evidovaných UoZ v obci V. Šebastová

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.4 SWOT analýza sociálnej oblasti

SWOT analýza predstavuje štandardnú metódu používanú na prezentáciu analytických výsledkov. V komunitnom pláne prezentuje výsledky sociálno-spoločenskej analýzy, vo výstižnej a hutnej forme ponúka vyvážený pohľad na minulosť, súčasnosť a budúce smerovanie našej obce.

Tabuľka 16 SWOT analýza sociálnej oblasti obce Vyšná Šebastová

Sociálna oblasť a občianska vybavenosť	
Silné stránky	Slabé stránky
predpoklady priaznivého migračného vývoja počtu obyvateľstva existencia predškolského zariadenia priamo v obci existencia kultúrneho domu futbalové ihrisko detské a multifunkčné ihrisko dostavba športového areálu fungovanie spolkov v obci existencia DSS v obci existencia denného stacionára poskytovanie príspevku obce pri narodení dieťaťa príspevok obce pri životnom jubileu seniorov	nezrekonštruované obecné budovy a vonkajšie priestory na kultúrnu a športovú činnosť nedostatočná kapacita MŠ nedostatok bytov málo kultúrnych a športových podujatí chýba priestor na voľnočasové aktivity nedobudovaná ružencová záhrada nedokončený športový areál absencia aktivít pre mládež nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb migrácia mladej generácie nie je vyriešená bezbariérovosť v obci nárast počtu seniorov

Príležitosti	Ohrozenia
rekonštrukcia oplotenia MŠ výstavba MŠ v časti Severná rozšírenie existujúcej MŠ - prístavba výstavba workoutového ihriska rekonštrukcia multifunkčného ihriska rekonštrukcia strechy altánku na ihrisku dobudovanie ružencovej záhrady rozvoj sociálnych služieb – terenná opatrovateľská služba stravovanie - jedáleň zabezpečenie sociálnej služby pre obyvateľov so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií podpora a rozvoj dobrovoľníctva vzdelanie a rekvalifikácie dospelých	zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby zvyšujúce sa životné náklady nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby nedostatočná podpora zo strany VÚC a štátu vo sfére občianskej vybavenosti rozpad spoločenských, komunitných a rodinných vzťahov

Vyhodnotenie pôsobiacich faktorov je zrejmé, že existuje nerovnováha v pomere rozsahu silných stránok k prvkom a javom, ktoré pôsobia ako slabé stánky. Počet a hlavne pôsobenia slabých stránok je prevažne nad silnými. Z uvedeného vyplýva, že v prípade ak by tento stav v spoločnosti pretrvával a neriešil by sa, mohli by nastať negatívne javy ako:

- vznik a narastanie sociálneho napätia v komunite obce
- pokles súčasnej úrovne už poskytovaných sociálnych služieb

- pokles alebo strata dôvery v oficiálne orgány obce a ich schopnosť riešiť problémy v sociálnej oblasti ...

Budúcnosť poukazuje na:

- rozvoj sociálnych služieb pre seniorov,
- rozvoj služieb na podporu rodiny s deťmi,
- rozvoj služieb krízovej intervencie,
- rozvoj terénnych sociálnych služieb

3.5 Financovanie sociálnych služieb

Štát posunul kompetenciu poskytovať sociálne služby na samosprávu obcí a vyšších územných celkov, ktorým neposkytol dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie všetkých kompetencií.

V obci Vyšná Šebastová sa nachádza zariadenie pre seniorov a tiež denný stacionár, ktorých poskytovateľom je nezisková organizácia St. Martin n.o.

Výdavky obce vynaložené na sociálnu oblasť v roku 2024 neboli žiadne (okrem odmien za vypracovanie posudku a rozhodnutia pre poskytnutie sociálnych služieb).

3.6 Prieskum verejnej mienky

Prieskum verejnej mienky sme uskutočnili vo forme dotazníka v období 03.02. – 17.02.2025 (príloha č.2), ktorý bol zverejnený online (na webovom sídle obce) a v tlačenej forme dostupný na obecnom úrade. Do prieskumu sa zapojilo 32 respondentov. Výsledok dotazníkového prieskumu je uvedený v prílohách (príloha č.3).

3.7 Kľúčové disparity

Určenie kľúčových disparít, čiže nerovností, vychádza zo SWOT analýzy. Jednotlivé disparity sú určené na základe slabých stránok a ohrození v daných oblastiach obce. Určené nerovnosti spresňujú smerovanie podpory na odstránenie alebo zmiernenie koherentne usporiadaných disparít s využitím faktorov rozvoja.

V sociálnej oblasti boli identifikované nasledovné disparity :

- nedostatočný rozvoj sociálnych služieb v obci
- s ohľadom na neustály a očakávaný nárast počtu novonarodených detí, v obci chýbajú ihriská
- nezamestnaní v obci,

Riešením uvedených nerovností môže byť značne posilnená ekonomická stabilita obce a rovnako môže byť znížená miera nezamestnanosti nielen obce, ale aj okresu.

4 STRATEGICKÉ CIELE OBCE V SOCIÁLNEJ OBLASTI

Až doteraz sme sa v jednotlivých častiach komunitného plánu obce zaoberali súčasným stavom v sociálnej oblasti, jej skutkovým obrazom. Zmapovali sme všetky relevantné oblasti. Tento stav sme podrobne analyzovali a na základe SWOT analýzy sme určili a hlavné faktory rozvoja.

Definovanie strategických cieľov obce v sociálnej oblasti nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu. Na základe uvedených skutočností a v zmysle jednotlivých národných a regionálnych programov bola vytvorená rozvojová stratégia obce Vyšná Šebastová v sociálnej oblasti, vychádzajúca z opisu strategických prístupov predstaviteľov obce k jej rozvoju.

Strategický cieľ v poskytovaní sociálnych služieb v obci Vyšná Šebastová do roku 2030

Zvýšiť rozsah, dostupnosť a kvalitu poskytovaných sociálnych služieb v obci a vytvoriť podmienky pre trvalý sociálny rozvoj obce. Na dosiahnutie tohto cieľa využívať koordinovaný postup pri efektívnom využití ľudských, finančných a iných zdrojov príslušných poskytovateľov sociálnych služieb v súčinnosti s potenciálom obyvateľov.

Strategický cieľ sociálneho rozvoja obce formuluje dlhodobú orientáciu zameranú na dosiahnutie želaného stavu v obci Vyšná Šebastová. Pri realizácii tohto cieľa je dôležité a potrebné koordinovať aktivity a úsilie obecných subjektov a poskytovateľov sociálnych služieb s možnosťami a snahami obyvateľov na zabezpečenie vyváženého a trvalo udržateľného sociálneho rozvoja obce.

Nemenej dôležité je mobilizovať a pri realizácii využívať všetky dostupné zdroje (národné, regionálne, súkromné a najmä Štrukturálne fondy EÚ). Strategický cieľ je možné bližšie špecifikovať ako snahu o :

- neustály rozvoj a skvalitňovanie poskytovaných sociálnych služieb v obci,
- zlepšenie podmienok pre rast životnej úrovne obyvateľov obce,
- všestranný a trvalo udržateľný rozvoj obce.

Očakávané dopady strategického cieľa v oblasti rozvoja sociálnych služieb sú:

- zvýšená kvalita života cieľových skupín občanov
- znížená sociálna izolovanosť rôznych cieľových skupín
- znížený počet sociálno-patologických javov v obci

4.1 Ciele a priority

Strategická vízia určuje smer, ktorým by sa obec mala uberať. Popisuje všeobecné snahy predstaviteľov obce a tiež samotných jej obyvateľov o celkový rozvoj obce Vyšná Šebastová v sociálnej oblasti.

Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb v obci Vyšná Šebastová podliehajú Národným prioritám rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030, čo predstavuje:

- Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb
- Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti
- Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
- Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

Na dosiahnutie cieľov je potrebné využívať koordinovaný postup všetkých poskytovateľov sociálnych služieb v obci, s efektívnym využitím ich súčasných personálnych a finančných kapacít a so zameraním sa na získanie všetkých dostupných finančných zdrojov, vrátane prehodnotenia priorít obecného rozpočtu smerom k navýšeniu v oblasti sociálnych služieb.

Konkretizovaním daných snáh, ich spresnením a špecifikáciou tak môžeme formulovať ciele sociálneho rozvoja obce Vyšná Šebastová. Na základe definovaného strategického cieľa boli určené nasledujúce špecifické ciele pre jednotlivé oblasti rozvoja sociálnej oblasti :

Špecifický cieľ 1:	Rozvoj sociálnych služieb - sa zameriava na zlepšenie, rozšírenie a rozvoj poskytovaných sociálnych služieb.
Špecifický cieľ 2:	Rozvoj infraštruktúry obce v sociálnej oblasti – demografický vývoj obyvateľstva je spôsobený aj migráciou obyvateľstva za lepšími podmienkami. Úlohou tohto cieľa je vytvoriť vhodné podmienky na predškolskú výchovu, dobudovať kultúrnu a športovú infraštruktúru a zabezpečiť realizáciu tradičných kultúrnych a športových podujatí so zapojením širokej verejnosti, a tak udržať mladú generáciu v obci.

Jednotlivé ciele vychádzajúce zo strategického rozvojového cieľa obce Vyšná Šebastová už určujú priority a uprednostňované oblasti v horizonte najbližších 5 – 6 rokov.

Priorita 1 Zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb na základe potrieb jednotlivých cieľových skupín obyvateľstva obce v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Aktivita 1.1 Terénna opatrovateľská služba (448/2008, §41)

- *Zabezpečenie sociálnej služby pre obyvateľov so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí*
- *Aktivity smerujú k skvalitneniu životnej úrovne, k vytvoreniu podmienok pre plnohodnotný spoločenský a kultúrny rozvoj cieľovej skupiny a na zlepšenie medziludských vzťahov.*

Aktivita 1.2 Stravovanie - Jedáleň (zákon č. 448/2008, §58)

- *Zabezpečenie možnosti stravovania*
- *Zabezpečenie finančnej podpory stravovania*
- *Zabezpečenie potravinovej pomoci*

Priorita 2 Rozvíjať infraštruktúru obce pre voľnočasové aktivity – zabezpečiť vhodný priestor pre kultúrno-spoločenské a oddychové aktivity obyvateľov obce.

Aktivita 2.1 Rekonštrukcia multifunkčného ihriska

Aktivita 2.2 Výstavba workoutového ihriska

Aktivita 2.3 Dostavba športového areálu

Aktivita 2.4 Rekonštrukcia strechy altánku na ihrisku

Aktivita 2.5 Dobudovanie Ružencovej záhrady

Priorita 3 Zabezpečiť dostatočnú kapacitu MŠ – vybudovať dostatočné priestory pre efektívnu a kvalitnú predškolskú výchovu.

Aktivita 3.1 Rozšírenie MŠ

Aktivita 3.2 Výstavba MŠ v Severnej

Aktivita 3.3 Rekonštrukcia oplozenia MŠ

5 ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE

Medzi tvorbou komunitného plánu a jeho realizáciou je zásadný rozdiel. Príprava je kreatívny proces, ktorý vyžaduje zapojenie širšieho okruhu ľudí s potrebnými znalosťami a skúsenosťami a s rôznorodými pohľadmi na budúcnosť obce.

Na druhej strane zaistenie realizácie vytvoreného strategického plánu rozvoja sociálnych služieb je riadiaca úloha vyžadujúca stály a podrobný dohľad nad jednotlivými zložkami a organizáciami. Je potrebná odhodlanosť na presadenia realizácie jednotlivých častí plánu.

Riadenie realizácie komunitného plánu musí mať dve zložky – vedúcu, ktorá predstavuje vôľu na uskutočnenie zmien, prijíma rozhodnutia a ukladá úlohy a výkonnú, ktorá tieto úlohy plní. Riadiacim a rozhodujúcim orgánom pre Komunitný plán je Obecné zastupiteľstvo. Posudzuje účinok opatrení, stanovených cieľov a schvaľuje realizáciu týchto cieľov a rozvojového plánu ako celku.

Poradným orgánom zastupiteľstva je komisia obecného zastupiteľstva. Riadiaci orgán je zodpovedný za účinnosť komunitného plánu a za jeho zavádzanie do života obce. Koordinátorom realizácie komunitného plánu je starosta obce, ktorý s tímom svojich spolupracovníkov zabezpečuje realizáciu jednotlivých opatrení a plnenie stanovených úloh. Jednotlivé úlohy plánu budú plnené pomocou bežných postupov obecného úradu.

6 ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb obce je rozširujúcim dokumentom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyšná Šebastová na roky 2024 - 2030. Hlavným cieľom tohto plánu je stanovenie reálnych cieľov v sociálnej oblasti na obdobie do roku 2030. Komunitný plán sociálnych služieb je živým dokumentom s možnosťou jeho rozširovania. Realizácia musí byť dôsledne sledovaná a plán musí byť podľa potreby upravovaný a doplňovaný. Tento neustály strategický proces musí zaistiť, že zámery a ciele zostanú dôveryhodné a relevantné a že budú zrealizované.

Tento komunitný plán určuje smer akým by sa obec mala, samozrejme za účinnej pomoci a zainteresovanosti všetkých obyvateľov a s maximálnym využívaním štrukturálnych fondov Európskej únie, uberať v najbližších rokoch v sociálnej oblasti.

Prílohy

1. Zoznam tabuliek, grafov a obrázkov
2. Dotazník pre občanov obce Vyšná Šebastová
3. Vyhodnotenie dotazníka

Príloha 1 Zoznam tabuliek, grafov a obrázkov

Tabuľka 1 Sociálne služby poskytované na území mesta Prešov	12
Tabuľka 2 Povinnosti obce podľa § 80 zákona o sociálnych službách	21
Tabuľka 3 Základné charakteristiky obce Vyšná Šebastová.....	23
Tabuľka 4 Základné polohopisné údaje obce Vyšná Šebastová	24
Tabuľka 5 Vývoj počtu obyvateľov v obci Vyšná Šebastová od roku 2019-2023	27
Tabuľka 6 Vývoj počtu obyvateľov v r. 2019 - 2023 v obci Vyšná Šebastová	27
Tabuľka 7 Prirodzený prírastok a úbytok obyvateľstva v obci od roku 2019-2023	28
Tabuľka 8 Prírastok obyvateľstva sťahovaním v obci od roku 2019-2023.....	28
Tabuľka 9 Vekové skupiny obyvateľov obce Vyšná Šebastová v roku 2023.....	28
Tabuľka 10 Štruktúra obyvateľov obce Vyšná Šebastová v roku 2023.....	29
Tabuľka 11 Údaje o obyvateľoch obce Vyšná Šebastová SODB 2021	30
Tabuľka 12 Údaje o domoch v obci Vyšná Šebastová SOBD2021	33
Tabuľka 13 Údaje o bytoch v obci Vyšná Šebastová SOBD2021	33
Tabuľka 14 Prehľad počtu a detí v MŠ a ZŠ v obci Vyšná Šebastová	41
Tabuľka 15 Prehľad počtu evidovaných UoZ v obci V. Šebastová	42
Tabuľka 16 SWOT analýza sociálnej oblasti obce Vyšná Šebastová.....	43
Graf 1 Počet obyvateľov podľa pohlavia v roku 2023 v obci Vyšná Šebastová.....	27
Graf 2 Vekové skupiny obyvateľov obce Vyšná Šebastová v roku 2023	29
Graf 3 Štruktúra obyvateľov obce Vyšná Šebastová v roku 2023	29
Graf 4 Prehľad počtu evidovaných UoZ v obci V. Šebastová	42
Obrázok 1 Poloha obce Vyšná Šebastová	23
Obrázok 2 Zariadenie pre seniorov St. Martin n.o.	32
Obrázok 3 Bytový dom v obci Vyšná Šebastová	34
Obrázok 4 Stolnotenisová miestnosť	35
Obrázok 5 Rímskokatolícky kostol	37
Obrázok 6 Ružencová záhrada v obci Vyšná Šebastová.....	38
Obrázok 7 Posilňovňa v obci Vyšná Šebastová	39
Obrázok 8 Detské ihrisko v obci Vyšná Šebastová.....	40
Obrázok 9 Detské ihrisko časť Severná	40
Obrázok 10 Multifunkčné ihrisko v obci Vyšná Šebastová	40
Obrázok 11 Futbalový štadión v obci Vyšná Šebastová	41

Príloha 2 Dotazník pre občanov obce Vyšná Šebastová

Vážení občania,

zaoberáme sa vypracovaním Komunitného plánu sociálnych služieb obce Vyšná Šebastová na roky 2025-2030. Našou úlohou je spoznať aktuálnu situáciu v obci a načrtnúť možnosti jej rozvoja v oblasti sociálnych a komunitných služieb. Prosíme Vás o vyplnenie tohto krátkeho dotazníka, ktorý nám i Vám pomôže zlepšiť kvalitu života v obci. Dotazník je anonymný.

Odpovedzte prosím, na nasledujúce otázky:

1. Ako dlho žijete v obci Vyšná Šebastová?

- ☐ menej ako 5 rokov
- ☐ 5 – 20 rokov
- ☐ 20 – 40 rokov
- ☐ viac ako 40 rokov

2. V prípade, že by ste potrebovali získať informácie o niektorej forme sociálnych služieb:

- ☐ hľadám informácie na internete
- ☐ opýtam sa na úradoch
- ☐ obrátim sa na človeka, ktorý sa s podobným problémom stretol
- ☐ kontaktujem organizácie, o ktorých viem, že podobné služby poskytujú
- ☐ iné

3. Ako by ste postupovali v prípade trvalého postihnutia člena Vašej rodiny ?

- ☐ snažil/a by som sa zaistiť starostlivosť sám/sama, príp. využiť pomoc blízkych ľudí
- ☐ spoľahol/la by som sa na pomoc inštitúcií
- ☐ využil/a by som služby poskytované v domácom prostredí
- ☐ iné

4. Prosíme, označte všetky služby, ktoré v súčasnej dobe užívate Vy osobne alebo členovia vašej rodiny:

- ☐ denný stacionár
- ☐ zariadenie pre seniorov
- ☐ klub mládeže
- ☐ klub dôchodcov
- ☐ sociálne byty
- ☐ iné

5. Kto využíva danú službu ?

- ☐ senior
- ☐ osoba so zdravotným postihnutím
- ☐ človek v nepriaznivej životnej situácii (nezamestnaný, domáce násilie, strata bývania ...)
- ☐ iné

6. Ktoré z nasledujúcich skupín obyvateľov obce si podľa Vás zaslúžia viac pozornosti ?

(max. 3 odpovede)

- ☐ rodiny s malými deťmi
- ☐ osoby so zdravotným postihnutím
- ☐ deti a mládež
- ☐ nezamestnaní
- ☐ seniori
- ☐ neprispôsobiví občania
- ☐ osoby ohrozené závislosťou
- ☐ iné

7. Ako ste spokojný/á so sociálnymi službami v obci?

- ☐ veľmi spokojný/á
- ☐ spokojný/á
- ☐ nespokojný/á
- ☐ iné

8. Na ktoré oblasti pomoci by sa mala obec v budúcnosti viac zamerať?

(max. 3 odpovede)

- ☐ rozvoj služieb poskytovaných v domácnostiach
- ☐ osobná asistencia, opatrovateľská služba
- ☐ terénne ambulantné služby
- ☐ služby pre seniorov – jedáleň
- ☐ chránené dielne – riešenie zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím
- ☐ starostlivosť o osoby ohrozené závislosťou
- ☐ iné

Príloha 3 Vyhodnotenie dotazníka

dotazník pre občanov obce Vyšná Šebastová odovzdalo 32 respondentov.

1. Najviac respondentov, až 50%, žije v obci Vyšná Šebastová viac ako 40 rokov, 28% medzi 20-40 rokov a 22% respondentov od 5-20 rokov.
2. V prípade, že by potrebovali získať informácie o niektorej forme sociálnych služieb: hľadali by informácie na internete – 66% respondentov, ďalší uviedli, že by kontaktovali organizácie, o ktorých vedia, že podobné služby poskytujú.
3. V prípade trvalého postihnutia člena rodiny - 66% respondentov by sa snažili zaistiť starostlivosť sami, príp. využiť pomoc blízkych ľudí.
4. Služby, ktoré v súčasnej dobe užívajú osobne alebo členovia rodiny: klub dôchodcov – 50% respondentov. Viacerí využívajú služby aj v kombinácii denný stacionár a zariadenie pre seniorov
Žiadne sociálne služby nevyužíva 25% respondentov.
5. Medzi príjemcov sociálnych služieb patria v obci predovšetkým seniori – 75% respondentov
6. Najviac pozornosti si zaslúžia: rodiny s malými deťmi - najviac respondentov 78%, ďalej seniori, deti a mládež
7. So sociálnymi službami v obci je spokojných - 78% respondentov; 19% respondentov uviedlo iné - nevyužíva žiadnu službu.
8. V budúcnosti by sa mala obec viac zamerať na: rozvoj služieb poskytovaných v domácnostiach - 78% respondentov; ďalej osobnú asistenciu, opatrovateľskú službu a služby pre seniorov – jedáleň.